

УДК 330.43:330.567.2

Задорожна Анна Володимирівна
кандидат фізико-математичних наук,
доцент,
доцент кафедри цифрової економіки
та бізнес-аналітики
Львівський національний університет
імені Івана Франка
ORCID: 0000-0002-9258-1679

<https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-5-49>

ЕКОНОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ФАКТОРІВ СПОЖИВЧИХ ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Анотація. Вступ. У макроекономічному вимірі поведінка домогосподарств безпосередньо впливає на динаміку економічного розвитку, оскільки споживчі витрати становлять значну частку кінцевого використання ВВП. У багатьох прикладних дослідженнях основна увага приділяється впливу доходів домогосподарств на рівень їхніх витрат. Однак використання лише одновимірних залежностей не дозволяє повністю описати механізм формування витрат, оскільки вони не враховують комплексу інших чинників – зокрема, розміру родини та рівня урбанізації. З огляду на це постає потреба у методах прикладної економетрії.

Мета. Економетричне оцінювання впливу основних соціально-економічних факторів на рівень сукупних споживчих витрат домогосподарств.

Матеріали і методи. Інформаційною базою дослідження є статистичні дані щодо регіональних сукупних споживчих витрат домогосподарств за 2021 рік та наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів із питань аналізу споживчої поведінки. У процесі роботи використано методи теоретичного узагальнення, статистичного аналізу для оцінювання взаємозв'язків між показниками та економетричне моделювання для побудови регресійних моделей.

Результати. На основі емпіричних даних побудовано та статистично підтверджено регресійну модель оцінювання сукупних витрат домогосподарств. Отримані результати показали статистичну незначущість демографічних і територіальних чинників (середнього еквівалентного розміру домогосподарства та частки міських домогосподарств) і підтвердили визначальний вплив загального доходу. У спрощеній моделі оцінено граничну схильність до споживання, яка становить 0,53.

Наукова новизна полягає в уточненні кількісної оцінки впливу доходу, демографічних та територіальних характеристик на споживчі витрати домогосподарств на регіональному рівні України за даними 2021 року.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на аналіз змін у структурі споживчих витрат домогосподарств України в умовах воєнного періоду та післявоєнного відновлення, а також на використання даних за кілька років для оцінювання динаміки споживчої поведінки населення.

Ключові слова: гранична схильність до споживання, домогосподарства, доходи населення, економетрична модель, кількісне оцінювання, регіональні дані, регресійний аналіз, споживчі витрати.

Постановка проблеми. Домогосподарства є одним із базових елементів економічної системи будь-якої країни. Вони одночасно формують пропозицію робочої сили, виступають споживачами та виробниками товарів і послуг, а також беруть участь у фінансових відносинах через заощадження, кредитування та сплату податків.

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Така багатофункціональність визначає їхній ключовий внесок у розвиток національної економіки та формування внутрішнього попиту. У макроекономічному вимірі поведінка домогосподарств безпосередньо впливає на динаміку економічного розвитку, оскільки споживчі витрати становлять значну частку кінцевого використання ВВП. Разом з тим, на макрорівні саме структура витрат дозволяє оцінювати рівень добробуту, адаптацію до економічних змін та особливості споживчої поведінки різних груп населення. Тому пріоритетного значення набуває аналіз сукупних споживчих витрат домогосподарств. Вони є більш комплексним показником порівняно з грошовими, оскільки включають також негрошові надходження, зокрема продукцію власного виробництва та доходи в натуральній формі. Саме такий підхід дозволяє значно повніше відобразити реальний рівень споживання, ніж традиційні грошові показники.

У багатьох прикладних дослідженнях основна увага приділяється впливу доходів домогосподарств на рівень їхніх витрат. Такий підхід є цілком природним, однак він не завжди дозволяє повною мірою пояснити споживчу поведінку. Адже навіть за однакового рівня доходу домогосподарства можуть демонструвати різні моделі споживання, що зумовлено впливом комплексу інших чинників — зокрема, розміру і структури родини, рівня урбанізації, регіональних особливостей та характеру зайнятості. Без урахування цих параметрів традиційні моделі залишаються занадто спрощеними, а використання лише одновимірних залежностей не дозволяє повністю описати механізм формування витрат. З огляду на це постає потреба у методах прикладної економетрії, які дають змогу одночасно враховувати вплив кількох факторів та оцінювати їхню статистичну значущість. Регресійний аналіз забезпечує можливість формалізувати взаємозв'язки між соціально-економічними характеристиками домогосподарств та рівнем їхніх сукупних споживчих витрат.

Таким чином, дослідження споживчих витрат із використанням економетричних підходів є актуальним як для глибшого розуміння механізмів споживчої поведінки, так і для практичного аналізу соціально-економічних процесів на регіональному рівні та в масштабах країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню ролі та особливостей функціонування домогосподарств присвячено значну кількість наукових праць. О. Лозиченко [1] підкреслює їх стабілізуючу роль у національній економіці порівняно з підприємствами, що зумовлено специфікою їх функціонування та участю у відтворювальних процесах. У праці [2] економічна поведінка домогосподарств розглядається як сукупність дій, що здійснюються ними у процесі господарської діяльності та прийняття економічних рішень.

Проблематика доходів і витрат домогосподарств залишається одним із ключових напрямів досліджень. У статті [3] проаналізовано динаміку та структуру доходів і витрат домогосподарств України у 2017–2021 рр.; розглянуто структуру сукупних ресурсів, особливості формування витрат та зміни у співвідношенні доходів і витрат населення. Основний акцент зроблено на статистичному аналізі показників, тоді як питання кількісного оцінювання впливу окремих факторів на споживчі витрати потребує подальшого розвитку.

Окремі дослідження [4] присвячено аналізу соціально-економічного становища населення в умовах кризових явищ та воєнного періоду. У них розглянуто структурні відмінності у витратах різних типів домогосподарств, особливості формування споживчих витрат, рівні бідності та вплив соціально-демографічних характеристик на споживчі можливості населення. Отримані результати свідчать про суттєві відмінності у структурі витрат між різними категоріями домогосподарств, особливо в кризових умовах. Водночас, на відміну від загальнонаціональних оцінок, кількісне дослідження факторів впливу на споживчі витрати саме на регіональному рівні із застосуванням економетричного моделювання залишається недостатньо висвітленим у науковій літературі.

Ще один напрям досліджень пов'язаний із застосуванням статистичних та економетричних методів для аналізу взаємозв'язків між доходами, витратами та іншими макро- і мікроекономічними показниками. У роботі А. Сидорчука [5] досліджено динаміку споживчих витрат домогосподарств в Україні за 2010–2020 роки, проаналізовано основні показники доходів і витрат, а також зміни у їх структурі. Встановлено суттєве зростання середніх витрат домогосподарств за досліджуваний період при відносно стабільній структурі споживання. Окремо розглянуто вплив доходів на рівень витрат із використанням коефіцієнта Енгеля та побудовою лінійних залежностей між змінними, що підтверджує визначальну роль доходів у формуванні споживчих витрат. У роботі [6] акцент зміщено на оцінювання фінансового стану домогосподарств на основі структури витрат. Автори використовують систему відносних показників, що дозволяє детальніше охарактеризувати рівень добробуту населення та його зміну в часі. Таким чином, дослідження [6] розширює попередній підхід, переходячи від аналізу динаміки витрат до оцінювання їх структурної інтерпретації та фінансової стійкості домогосподарств.

У роботі Д. Лойка [7] досліджено структурні зрушення у споживчих витратах домогосподарств України у порівнянні з Чехією. Розглянуто особливості структури витрат та відмінності у рівні споживання між країнами. Результати показують, що в Україні зберігається значно вища частка витрат на харчові продукти, тоді як у Чехії структура витрат є більш диверсифікованою. Це свідчить про нижчий рівень фінансових можливостей українських домогосподарств та вищу чутливість витрат до базових потреб. Отримані результати підкреслюють наявність просторових відмінностей у споживчій поведінці населення.

Дослідженню чинників формування споживчої поведінки домогосподарств присвячено значну кількість наукових праць, у яких розглядаються як економічні, так і соціальні детермінанти споживання. У роботі М. Дубини, А. Тарасенко та О. Тарасенко [8] проаналізовано поведінку домогосподарств на ринку фінансових послуг. Автори наголошують на впливі доходів, заощаджень та фінансових рішень на формування економічної поведінки населення. Результати свідчать про багатофакторність цієї поведінки та залежність як від економічних можливостей, так і від інституційного середовища.

У праці І. Городняк [9] досліджено чинники формування споживчої поведінки домогосподарств у межах мікроекономічного підходу. Виокремлено роль доходів, цінних факторів та соціально-демографічних характеристик у процесі прийняття споживчих рішень. Особливу увагу приділено регіональним особливостям споживчої поведінки, що підтверджує її неоднорідність та залежність від просторових умов.

Отже, у більшості наукових робіт переважає описовий або статистичний підхід до аналізу споживчих витрат домогосподарств, тоді як застосування економетричних моделей для одночасного оцінювання впливу кількох факторів використовується рідше. Саме це обумовлює потребу у подальших дослідженнях у цьому напрямі.

Метою статті є економетричне оцінювання впливу основних соціально-економічних факторів на рівень сукупних споживчих витрат домогосподарств.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є статистичні дані щодо регіональних сукупних споживчих витрат домогосподарств, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, присвячені питанням аналізу споживчої поведінки населення, оцінювання добробуту домогосподарств та застосування економетричних методів у соціально-економічних дослідженнях. Для дослідження обрано дані за 2021 рік, оскільки вони відображають стабільні соціально-економічні умови та забезпечують більшу однорідність статистичної інформації порівняно з наступними періодами. Цей рік є останнім повним довоєнним періодом. Показники за 2022–2025 роки містять різкі структурні зміни через масову міграцію населення та інфляційні процеси. Включення цих років призвело б до спотворення результатів моделювання. Відповідно, отримані оцінки характеризують сталий довоєнний стан регіональних споживчих витрат домогосподарств [2].

При проведенні дослідження використано методи теоретичного узагальнення та систематизації для аналізу підходів до дослідження споживчих витрат домогосподарств. Статистичний аналіз застосовано для оцінювання взаємозв'язків між сукупними споживчими витратами та окремими соціально-економічними показниками. Економетричне моделювання використано при побудові регресійної моделі та оцінюванні впливу факторів на рівень споживчих витрат. Для представлення результатів застосовано графічний і табличний методи. Висновки сформульовано на основі узагальнення отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для дослідження впливу соціально-економічних факторів на споживчі витрати домогосподарств було побудовано економетричну модель, у якій ендегенною змінною виступають сукупні споживчі витрати домогосподарств у регіонах України. Як основний фактор впливу розглядаються загальні доходи домогосподарств, що включають грошові та негрошові надходження. Це дає змогу більш повно врахувати ресурсні можливості домогосподарств у різних регіонах країни. До складу сукупних споживчих витрат включено витрати на продовольчі та непродовольчі товари, а також послуги. Такий підхід дає можливість зосередитися саме на аналізі споживчої поведінки населення без урахування неспоживчих витрат. Крім доходів, до моделі включено середній еквівалентний розмір домогосподарства, а також частку міських домогосподарств (розраховану автором як відношення кількості домогосподарств у міській місцевості до їх загальної кількості в регіоні), що дає змогу охарактеризувати демографічні й територіальні особливості споживання.

Побудову моделі здійснено методом найменших квадратів на основі регіональних даних за 2021 рік (табл. 1). На першому етапі до моделі було включено всі відібрані фактори:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \beta_3 X_{3i} + \epsilon_i, \quad (1)$$

де Y_i — сукупні споживчі витрати домогосподарств;
 X_{1i} — загальний дохід домогосподарств;
 X_{2i} — середній еквівалентний розмір домогосподарства;
 X_{3i} — частка міських домогосподарств;
 ϵ_i — випадкова похибка моделі.

Результати оцінювання повної моделі наведено в таблиці 2. Так, зростання доходу на 1 грн призводить до збільшення споживчих витрат у середньому на 0,44 грн. Разом з тим, середній еквівалентний розмір домогосподарства та частка міських домогосподарств не виявили статистично значущого впливу в межах побудованої моделі.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,602$ свідчить, що модель пояснює близько 60,2% варіації споживчих витрат домогосподарств. Скоригований коефіцієнт детермінації становить 0,545, а значення F-статистики ($F = 10,58$) підтверджує статистичну значущість моделі в цілому. Високі p-значення для демографічного

Таблиця 1

Соціально-економічні показники домогосподарств за регіонами України

	Регіон (область)	Сукупні споживчі витрати домогосп., грн	Загальний дохід домогосп., грн	Середній еквівалентний розмір домогосп. (осіб)	Частка міських домогосп., %
1	Вінницька	10472,14	13548,78	2,02	48,41
2	Волинська	11380,35	15497,76	2,42	52,41
3	Дніпропетровська	9909,19	12996,70	1,95	84,43
4	Донецька	8639,43	14150,29	1,92	84,95
5	Житомирська	8810,3	12642,65	2,04	56,56
6	Закарпатська	14829,12	17533,40	2,74	40,65
7	Запорізька	10307,05	12325,65	2,01	77,00
8	Івано-Франківська	12471,41	15360,39	2,39	45,78
9	Київська	9836,65	14013,52	2,14	57,63
10	Кіровоградська	9335,48	12713,73	1,89	62,60
11	Луганська	8412,61	12856,91	1,91	70,47
12	Львівська	13029,88	17639,72	2,40	63,49
13	Миколаївська	9922,84	11923,34	2,08	68,77
14	Одеська	9246,45	15086,41	2,14	69,08
15	Полтавська	8362,25	12245,23	1,95	61,04
16	Рівненська	9088,32	15583,48	2,42	49,02
17	Сумська	10041,97	13468,15	1,99	67,69
18	Тернопільська	10277,09	14001,07	2,34	46,86
19	Харківська	8854,63	12011,57	1,99	80,89
20	Херсонська	8892,28	11213,57	2,11	63,30
21	Хмельницька	9630,46	13563,25	2,14	54,04
22	Черкаська	10055,78	12194,04	1,94	54,53
23	Чернівецька	11899,58	13632,08	2,32	44,19
24	Чернігівська	11839,88	13082,87	1,90	60,78
25	м. Київ	13100,46	21160,71	2,14	100,00

Джерело: складено автором на основі [10]

та територіального чинників свідчать про їхню низьку інформативність у межах повної моделі, що обґрунтовує доцільність їх виключення для підвищення ефективності оцінок та переходу до однофакторної залежності. Оскільки статистично значущий вплив мав лише загальний дохід домогосподарств, для подальшого аналізу було побудовано спрощену модель:

Таблиця 2

Оцінювання факторів впливу на споживчі витрати домогосподарств за регіонами України (повна модель)

Змінна	Коефіцієнт	t-статистика	p-значення
Константа	1531,33	0,38	0,709
Загальний дохід домогосподарства	0,44	2,64	0,015
Середній еквівалентний розмір домогосподарства	1754,03	0,86	0,399
Частка міських домогосподарств	-18,53	-0,75	0,460

Джерело: розраховано автором на основі даних табл. 1

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \varepsilon_i, \quad (2)$$

де Y_i — сукупні споживчі витрати домогосподарств;

X_i — загальний дохід домогосподарств;

ε_i — випадкова похибка моделі.

Результати оцінювання спрощеної моделі представлено в таблиці 3.

Відповідно до отриманих результатів (табл. 3), у спрощеній моделі коефіцієнт при змінній загального доходу домогосподарства становить 0,53, що свідчить про збільшення споживчих витрат у середньому

на 0,53 грн за зростання доходу на 1 грн. Значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,497$ показує, що модель пояснює майже половину варіації споживчих витрат домогосподарств. Скоригований коефіцієнт детермінації становить 0,475, а значення F-статистики ($F = 22,73$) підтверджує загальну статистичну значущість моделі. Значне зростання F-статистики (з 10,58 до 22,73) та висока значущість коефіцієнта при змінній доходу підтверджують математичну коректність переходу до однофакторної регресії та правомірність використання її параметрів.

Таблиця 3

Оцінювання факторів впливу на споживчі витрати домогосподарств за регіонами України (спрощена модель)

Змінна	Коефіцієнт	t-статистика	p-значення
Константа	2850,40	1,79	0,086
Загальний дохід домогосподарства	0,53	4,77	0,00008

Джерело: розраховано автором на основі даних табл. 1

Висновки і перспективи подальших досліджень. Досліджено фактори споживчої поведінки домогосподарств України. За допомогою двохетапного регресійного моделювання з'ясовано, що в межах регіонального аналізу демографічні та територіальні чинники не мають статистично значущого впливу на витрати. За результатами побудованої моделі найбільш статистично значущим фактором виявився загальний дохід домогосподарств: гранична схильність до споживання становить 0,53. Наукова новизна полягає в уточненні кількісної оцінки впливу доходу, демографічних та територіальних характеристик на споживчі витрати домогосподарств на регіональному рівні України за даними 2021 року. Подальші дослідження доцільно спрямувати на аналіз змін у структурі споживчих витрат домогосподарств України в умовах воєнного періоду та післявоєнного відновлення, а також на використання даних за кілька років для оцінювання динаміки споживчої поведінки населення.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

- Лозиченко О. Роль домогосподарств у розвитку національної економіки. *Науковий вісник Полісся*. 2022. Вип. 1(22). С. 47–58. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2021-1\(22\)-47-58](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2021-1(22)-47-58)
- Лозиченко О. Економічна поведінка домогосподарств: сутність та особливості формування. *Сталий розвиток економіки*. 2023. № 2(47). С. 132–136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-19>
- Завадських Г. М., Тебенко В. М., Лисак О. І. Статистичний аналіз доходів та витрат домогосподарств. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2023. Вип. 1(71). С. 34–43. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.71-7>
- Полякова С., Когатко Ю. Витрати домогосподарств України: типологія та соціальна економіка. *Демографія та соціальна економіка*. 2025. Т. 61(3). С. 41–59. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2025.03.041>
- Sydorchuk A. The practice of household expenditure in Ukraine: factor analysis and estimate. *Green, Blue & Digital Economy Journal*. 2022. Vol. 3, No. 1. P. 47–53. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2022-1-8>
- Кириленко О., Сидорчук А., Коваль С., Сидор І. Аналіз витрат як складова оцінки фінансового стану домогосподарств. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Т. 3(44). С. 82–91. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcstrp.3.44.2022.3786>
- Лойко Д. М. Динаміка структурних зрушень споживчих сукупних витрат домогосподарств України та Чехії. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. № 4(52). С. 31–35. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-52-31-35>
- Дубина М. В., Тарасенко А. В., Тарасенко О. О. Сутність та особливості формування поведінки домогосподарств на ринку фінансових послуг. *Проблеми економіки*. 2021. № 4 (50). С. 163–172. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-4-163-172>
- Городняк І. В. Чинники формування споживчої поведінки домогосподарств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 13. С. 13–16. URL: <http://global-national.in.ua/issue-13-2016/21-vipusk-13-zhovten-2016-r/2370-gorodnyak-i-v-chinniki-formuvannya-spozivchoji-povedinki-domogospodarstv> (дата звернення: 02.04.2026).
- Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.04.2026).

References

1. Lozychenko, O. (2022). Rol domohospodarstv u rozvytku natsionalnoi ekonomiky [The role of households in the development of the national economy]. *Naukovyi visnyk Polissia*, 1(22), 47–58. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2021-1\(22\)-47-58](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2021-1(22)-47-58) [in Ukrainian].
2. Lozychenko, O. (2023). Ekonomichna povedinka domohospodarstv: sutnist ta osoblyvosti formuvannia [Economic behavior of households: Essence and features of formation]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 2(47), 132–136. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-19> [in Ukrainian].
3. Zavadskykh, H. M., Tebenko, V. M., & Lysak, O. I. (2023). Statystychnyi analiz dokhodiv ta vytrat domohospodarstv [Statistical analysis of household income and expenditures]. *Biznes-navihator*, 1(71), 34–43. <https://doi.org/10.32782/business-navigator.71-7> [in Ukrainian].
4. Poliakova, S., & Kohatko, Yu. (2025). Vytraty domohospodarstv Ukrainy: typolohiia ta sotsialna ekonomika [Household expenditures in Ukraine: Typology and social economics]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, 61(3), 41–59. <https://doi.org/10.15407/dse2025.03.041> [in Ukrainian].
5. Sydorchuk, A. (2022). The practice of household expenditure in Ukraine: Factor analysis and estimate. *Green, Blue & Digital Economy Journal*, 3(1), 47–53. <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2022-1-8>
6. Kyrylenko, O., Sydorchuk, A., Koval, S., & Sydor, I. (2022). Analiz vytrat yak skladova otsinky finansovoho stanu domohospodarstv [Expenditure analysis as a component of assessing the financial condition of households]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, 3(44), 82–91. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3786> [in Ukrainian].
7. Loiko, D. M. (2018). Dynamika strukturnykh zrushen spozhyvchykh sukupnykh vytrat domohospodarstv Ukrainy ta Chekhii [Dynamics of structural shifts in aggregate consumer expenditures of households in Ukraine and the Czech Republic]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, 4(52), 31–35. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-52-31-35> [in Ukrainian].
8. Dubyna, M. V., Tarasenko, A. V., & Tarasenko, O. O. (2021). Sutnist ta osoblyvosti formuvannia povedinky domohospodarstv na rynku finansovykh posluh [Essence and features of household behavior formation in the financial services market]. *Problemy ekonomiky*, 4(50), 163–172. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-4-163-172> [in Ukrainian].
9. Horodniak, I. V. (2016). Chynnyky formuvannia spozhyvchoi povedinky domohospodarstv [Factors shaping household consumer behavior]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 13, 13–16. Retrieved from <http://global-national.in.ua/issue-13-2016/21-vipusk-13-zhovten-2016-r/2370-gorodnyak-i-v-chinniki-formuvannya-spozhyvchoji-povedinki-domogospodarstv> [in Ukrainian].
10. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy — State Statistics Service of Ukraine*. (n.d.). Retrieved from <https://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 22.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.05.2026

Дата публікації: 28.05.2026

Zadorozhna Anna

Candidate of Sciences in Physics and Mathematics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Digital Economy and Business Analytics Ivan Franko National University of Lviv

ECONOMETRIC ANALYSIS OF HOUSEHOLD CONSUMPTION EXPENDITURE FACTORS IN THE REGIONS OF UKRAINE

Summary. *Introduction.* In the macroeconomic dimension, household behavior directly affects the dynamics of economic development, since consumer spending accounts for a significant share of final GDP use. In many applied studies, the main attention is paid to the impact of household income on the level of their spending. However, the use of only one-dimensional dependencies does not allow for a complete description of the mechanism of spending formation, since they do not take into account a set of other factors – in particular, family size and the level of urbanization. In view of this, there is a need for applied econometric methods.

Purpose. Econometric assessment of the impact of major socio-economic factors on the level of aggregate household consumer spending.

Materials and methods. The information base of the study is statistical data on regional aggregate household consumption expenditures for 2021 and scientific works of domestic and foreign authors on the analysis of consumer behavior. The work used methods of theoretical generalization, statistical analysis to assess the relationships between indicators, and econometric modeling to build regression models.

Results. Based on empirical data, a regression model for estimating aggregate household expenditures was constructed and statistically validated. The results showed the statistical insignificance of demographic and territorial factors (average equivalent household size and share of urban households) and confirmed the determining influence of total income. In the simplified model, the marginal propensity to consume was estimated to be 0,53.

The scientific novelty lies in the refinement of the quantitative assessment of the impact of income, demographic and territorial characteristics on household consumption expenditures at the regional level of Ukraine according to 2021 data.

Discussion. Further research should be directed at analyzing changes in the structure of consumer spending of Ukrainian households during the war period and post-war recovery, as well as using data from several years to assess the dynamics of consumer behavior of the population.

Key words: *marginal propensity to consume, households, household income, econometric model, quantitative assessment, regional data, regression analysis, consumer spending.*